

ECLI:RO:CABUC:2020:185.001339

Dosarul nr. 6654/2/2019

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
SENTINȚA CIVILĂ NR. 1339

Ședința publică din data de 14.12.2020

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE: ADELA-COSMINA BODEA

GREFIER: SORIN COMAN

Pe rol se află cauza de contencios administrativ privind pe reclamantul **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității** împotriva pârâtului **Rus Nistor**, cererea având ca obiect constatarea calității de lucrător/colaborator al Securității.

Cauza a rămas în pronunțare în ședința publică de la 16.11.2020, desfășurarea ședinței fiind consemnată în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta hotărâre, dată la care Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea la data de 27.11.2020 și apoi succesiv la data de 11.12.2020 și la 14.12.2020.

CURTEA,

Deliberând asupra cauzei de față, constată următoarele:

1. Cererea de chemare în judecată

Prin cererea înregistrată la data de 22.11.2019 pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal, în dosarul nr. 6654/2/2019, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a chemat în judecată pe pârâtul Rus Nistor solicitând instanței să constate calitatea de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârâtul Rus Nistor.

La prezentarea motivelor de fapt și de drept care susțin cererea de chemare în judecată s-a arătat că pârâtul ocupă funcția de membru al Consiliului local al comunei Bistrița Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud. Conform prevederilor art. 3 lit. g) coroborat cu art. 5 alin. (1) teza II din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu modificările completările ulterioare, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică din oficiu, sub aspectul constatării calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, persoanele care au candidat, au fost alese sau numite în demnitățile ori în funcțiile prevăzute la art. 3 lit. b) - h).

După cum rezultă din nota de constatare nr. DI/I/743/17.04.2019, domnul Rus Nistor, profesor suplinitor la Școala Generală nr. 1, a fost recrutat pentru încadrarea informativă a persoanelor aflate în atenția organelor de Securitate. A semnat un angajament, atribuindu-i-se numele conspirativ „Puiu”, iar notele informative întocmite au relevanță în lumina prevederilor art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008.

Astfel, prima condiție pentru colaborarea prin furnizare de informații este aceea ca informațiile furnizate Securității să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. În acest sens, în notele informative identificate în dosarul altei persoane, semnate olograf cu numele conspirativ „Puiu”, pârâtul a arătat că a urmărit activitatea numitului C.R. care manifestă unele nemulțumiri spunând că nu e bună conducerea comunei și nici cei care i-a pus acolo întrucât se merge numai pe cunoștințe și pe neamuri, numitul C.R. afirmă fel de fel de cuvinte pornografice și la adresa orânduirii socialiste, în prezența

altor persoane, de asemenea, când se află sub influența băuturilor alcoolice, își manifestă nemulțumirile și comentează știrile de la posturile de radio străine.

Este de notorietate faptul că Securitatea monitoriza cu atenție orice comentariu legat de clasa conducătoare din România, cunoscut fiind faptul că regimul urmărea promovarea ideii că statul comunist era forma superioară de organizare politică și socială, în care toate persoanele aveau un nivel de viață ridicat, iar meritul pentru această stare de fapt se datora în exclusivitate partidului și „conducătorului suprem”. Pe cale de consecință, furnizarea unor informații de această natură se referă la activități îndreptate împotriva regimului comunist.

În legătură cu această primă condiție, reclamantul a precizat că interpretarea teleologică a prevederilor art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 duce la concluzia că legiuitorul a urmărit să atribuie calitatea de colaborator al Securității persoanelor care, prin denunțurile lor, nu au menajat interesele celor denunțați, deși puteau, și, mai mult, desconsiderarea acestor interese nu este compatibilă cu principiile moralei publice. Astfel, delimitând sfera atitudinilor potrivnice regimului comunist, legiuitorul a urmărit ca, pe de o parte, să excludă denunțurile care, de obicei, rămâneau fără urmări asupra celui denunțat, și, pe de altă parte, să excludă și denunțurile care ar fi putut avea urmări, dar care sunt compatibile cu principiile moralei publice într-o societate democratică. În consecință, dacă denunțarea unei conduite era potențial nocivă pentru cel denunțat și, în plus, un astfel de denunț nu și-ar mai avea rostul într-o ordine democratică, rezultă că ne aflăm în fața denunțării unei conduite potrivnice regimului comunist.

O interpretare contrară, restrictivă, care ar înțelege prin atitudini potrivnice regimului doar manifestarea explicită a dorinței persoanei denunțate de răsturnare a regimului comunist, este de neconceput pentru că ar institui o inegalitate de tratament cu privire la persoane care au denunțat în egală măsură atitudini a căror incriminare era tipică regimurilor dictatoriale (acte normative prin care se reglementau dreptul la liberă circulație, condițiile prin care contactele cu cetățenii străini erau legale, acte normative prin care se interzicea avortul etc). Indiferent dacă delațiunea se referea la criticile aduse regimului totalitar, la ascultarea emisiunilor posturilor de radio interzise sau la opțiunile religioase, toate aceste conduite fac parte din sfera manifestărilor potrivnice regimului întrucât erau neagreate de regim, îngădite de acesta și, în schimb, permise într-o ordine democratică.

Pentru argumentele expuse, prima condiție impusă de legiuitor în constatarea calității de colaborator este asigurată în privința pârâtului.

A doua condiție este aceea ca informațiile furnizate să vizeze îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Și această condiție este asigurată deoarece furnizarea unor informații de asemenea natură a fost făcută conștient de către pârât care a avut reprezentarea clară a faptului că relatările sale nu rămâneau fără urmări. Altfel spus, prin furnizarea acestor informații, pârâtul a conștientizat că asupra persoanei la care s-a referit în delațiunea sa se pot lua măsuri de urmărire și verificare (încălcarea dreptului la viața privată) și, prin urmare, a vizat această consecință. În concluzie, informațiile furnizate de domnul Rus Nistor au vizat îngădirea dreptului la viața privată prevăzut de art. 17 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

În drept, reclamantul a invocat dispozițiile art. 3 lit. g), art. 2 lit. b), art. 5 alin. (1), art. 8 lit. a), art. 11 alin. (1) din O.U.G. nr. 24/2008 coroborate cu art. 31 alin. (1) și art. 35 alin. (5) lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S. adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și dispozițiile art. 194 din Codul de procedură civilă.

2. Întâmpinarea formulată de pârât

Prin întâmpinarea formulată de pârâtul Rus Nistor la data de 23.12.2019 s-a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată deoarece motivele invocate de reclamant nu se încadrează în prevederile art. 2 alin. (2) din O.U.G. nr. 24/2008.

A arătat pârâtul că notele informative la care se referă reclamantul nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege. Astfel, potrivit legii, pentru a fi considerat colaborator al

Securității, este necesar ca notele prezentate să denunțe activitatea sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Or, din relatările cuprinse în notele sale nu rezultă că persoana la care se referă ar fi avut o atitudine dușmănoasă față de orânduirea socialistă, iar informațiile nu au avut nici o consecință asupra drepturilor și libertăților persoanei respective.

La data la care a fost recrutat de organele de securitate avea 22 ani și lucra ca profesor suplinitor la școala din sat. Cu toate acestea, a conștientizat atunci că dacă refuză să semneze propunerea de colaborare ar fi fost automat eliminat din serviciu și nu își putea permite aceasta întrucât provenea dintr-o familie cu 6 copii. A înțeles că informațiile pe care urma să le dea ar putea avea consecințe grave asupra persoanelor astfel că a avut grijă ca în notele scrise să relateze evenimente banale care nu puteau produce niciun fel de consecințe. Este evident că cele două note prezentate de reclamant nu au avut niciun fel de consecințe asupra persoanelor la care se referă și nicio influență asupra „siguranței naționale și asupra tăriei sistemului comunist”. De altfel, a arătat în notă că persoanele la care a făcut referire erau nemulțumite de autoritățile locale, nu de regimul comunist în general.

Interpretarea teleologică la care face referire reclamantul este forțată, ar fi utilă într-un studiu de specialitate, dar în niciun caz în acțiunea în justiție de față. Dacă se citește cu bună-credință nota prezentată de reclamant rezultă că a menajat interesele persoanei la care se referă, iar cele scrise nu au avut nicio consecință. De altfel, persoana la care se referă nota nu putea avea nicio influență asupra regimului comunist și a orânduirii socialiste pentru că era un țaran bătrân și bețiv. A ales să dea notă despre această persoană pentru că era un om inofensiv, dar era constrâns să dea note. A doua notă la care se referă reclamantul este cu totul ridicolă deoarece a spus că persoana urmărită nu a făcut nimic din ce interesa organele securității, prin urmare era o notă favorabilă, nicidecum incriminatoare, motiv pentru care nu poate fi tras la răspundere pentru așa ceva.

A invocat în acest sens jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (decizia nr. 1851/2016, decizia nr. 1729/2016, decizia nr. 169/2016).

3. Considerentele și soluția instanței de fond

Potrivit definiției prevăzute la art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu modificările și completările ulterioare, forma rezultată în urma controlului de constituționalitate făcut prin Decizia Curții Constituționale nr. 672/2012, „colaborator al Securității” este persoana care a furnizat informații, precum note și rapoarte scrise, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. (...) Persoanele care, la data colaborării cu Securitatea, nu împliniseră 16 ani, nu sunt avute în vedere de prezenta definiție, în măsura în care se coroborează cu alte probe. Colaborator al Securității este și persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum și cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor.

Așadar, pentru a se reține calitatea de colaborator al Securității, în sensul primei teze al art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, trebuie îndeplinite cumulativ două condiții, anume ca informațiile furnizate Securității să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist, respectiv ca informațiile furnizate să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În cauză, domnul Rus Nistor a fost recrutat de Securitate în calitate de informator, pentru încadrarea operativă a persoanelor din comuna Tîrlișua, județul Bistrița-Năsăud, aflate în atenția acestor organe. În acest sens, la data de 23.09.1982 a întocmit și semnat angajamentul prin care se obliga să sprijine organele de securitate pentru prevenirea și descoperirea oricăror fapte care, sub o formă sau alta, ar leza interesele securității statului. La data semnării angajamentului, devenind informatorul cu nume conspirativ „Puiu”, pârâutul

avea 22 de ani și era încadrat suplinitor pe un post de profesor la Școala Generală nr. 1 din comuna Tărlișua. Așadar, strict sub aspectul vârstei tinere la care a acceptat colaborarea cu Securitatea, precum și al justificării colaborării prin raportare la riscul pierderii locului de muncă se impune înlăturarea apărării de fond a pârâtului, în condițiile în care legiuitorul a stabilit vârsta de 16 ani ca fiind relevantă în contextul actului normativ în discuție.

În ceea ce privește condițiile prevăzute de art. 2 lit. b) teza I din O.U.G. nr. 24/2008, Curtea consideră că acestea sunt îndeplinite în cauză, prin notele informative semnate de pârât cu numele conspirativ „Puiu” fiind furnizate Securității informații referitoare la activități și atitudini ale persoanelor din localitate potrivnice regimului totalitar comunist și care au îngrădit drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora.

Astfel, din dosarul al cărui titular este domnul Rus Nistor recrutat informator (dosar R 1852/FR 5757 Bistrița-Năsăud) rezultă că activitatea de informare a sursei cu numele conspirativ „Puiu” s-a concretizat în 58 de materiale opisate la fila 19 din dosarul respectiv, întocmite în perioada 13.01.1983-10.12.1988 și care vizează mai multe persoane individualizate din localitate sau relatări generale despre starea de spirit a populației. Dintre aceste materiale informative, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a indicat în cauza de față doar 2 note ca având conținut relevant din perspectiva definiției legale a colaboratorului Securității, acestea fiind regăsite în dosarul informativ 654131 privind pe cetățeanul

În acest sens, a fost indicată nota informativă din data de 11.04.1987 prin care sursa „Puiu” informa Securitatea că a urmărit activitatea cetățeanului care, după ce consumă băuturi alcoolice, afirmă că nu e bună conducerea comunei, nu sunt buni nici cei care i-au pus la conducere, că „se merge” pe cunoștințe și neamuri, de asemenea se exprimă pornografic la adresa orânduirii socialiste în prezența altor cetățeni din comună. Conform referatului întocmit pe această notă de către ofițerul de securitate, persoana urmărită, a fost avertizată anterior de organele de securitate asupra comportamentului greșit la adresa conducerii țării, iar sarcinile trasate sursei au fost acelea de urmărire în continuare a activității și comportamentului acelui cetățean, respectiv de stabilire a persoanelor care au intenția de a pleca ilegal din țară.

Prin nota informativă din data de 14.11.1987 semnată de sursa „Puiu” era informată Securitatea că cetățeanul atunci când se află sub influența băuturilor alcoolice, își manifestă nemulțumirea și comentează știrile de la posturile de radio străine, însă nu face deplasări prin comună și nu este vizitat de persoane străine de localitate.

Aceste informații furnizate de pârât Securității trebuie luate în considerare împreună cu nota de sarcini din 19.02.1987 semnată de șeful Serviciului I Securitate din Inspectoratul Județean Bistrița-Năsăud (notă de sarcini indexată în dosarul de informator al pârâtului) prin care, printre alte măsuri referitoare la urmărirea informativă a cadrelor didactice, se stabilește și sarcina de apropiere de cetățeanul fost avertizat, pentru a se stabili ce preocupări are, ce comentarii face, față de cine și dacă ascultă și colportează știrile transmise de posturile de radio occidentale. Toate aceste sarcini tind spre denunțarea activităților sau atitudinilor potrivnice regimului totalitar comunist, fiind de notorietate faptul că Securitatea monitoriza cu atenție orice discuție în care cetățenii își exprimau nemulțumirea față de conducerea comunistă a țării, iar furnizarea unor informații de această natură se referă la activități îndreptate împotriva regimului comunist.

Pe baza informațiilor furnizate de către pârât, organele de Securitate au ținut sub supraveghere pe cetățeanul față de care s-a întocmit un dosar de urmărire informativă, iar informațiile culese au intrat în sfera opiniilor sale, a aspectelor de viață personală. S-a încălcat astfel dreptul cetățeanului respectiv la viața privată (prevăzut de art. 17 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice) și dreptul la libera exprimare (prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965 și art. 19 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice).

Față de conținutul înscrisurilor analizate, Curtea apreciază nefondată apărarea pârâtului în sensul că a relatat Securității informații inofensive despre „un țaran bătrân și bețiv” care nu avea nicio influență asupra regimului comunist și a orânduirii socialiste. Colaborarea pârâtului cu Securitatea nu poate fi justificată pe aceste aprecieri subiective referitoare la persoana urmărită câtă vreme rezultatul dăunător în planul drepturilor și libertăților fundamentale s-a produs. De altfel, este de notorietate că toate aspectele relatate de către pârât despre activitățile, opiniile politice, evenimentele de viață personală ale celor denunțați erau privite cu suspiciune de către organele în drept, fiind considerată o atitudine gravă, potrivnică regimului comunist, cunoscută fiind politica dusă de acest regim totalitar de îngădire a libertății de exprimare, etc. Relatările pârâtului se înscriau în sfera delațiunilor ce se refereau la atitudini potrivnice regimului și care erau de natură a produce consecințe negative asupra celor vizați.

Așadar, sunt îndeplinite în cauză condițiile prevăzute de dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 cu privire la denunțarea unor atitudini potrivnice regimului comunist și la îngădirea unor drepturi și libertăți fundamentale.

Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 nu cer furnizarea unor pluralități de informații, fiind suficientă furnizarea uneia singure, dar care să întrunească cele două condiții ale textului legal, respectiv informațiile furnizate să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar și să vizeze îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale (cu titlu de exemplu, decizia nr. 3127 din data de 20.10.2017).

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 11 din O.U.G. nr. 24/2008, Curtea va admite acțiunea și va constata calitatea pârâtului de colaborator al Securității.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:**

Admite cererea formulată de reclamantul **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității**, cod de înregistrare fiscală 12932750, cu sediul în București, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3, în contradictoriu cu pârâtul **Rus Nistor**, CNP cu domiciliul în comuna Bistrița Bîrgăului, județul Bistrița Năsăud.

Constată calitatea pârâtului Rus Nistor de colaborator al Securității.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare. Cererea de recurs se depune la Curtea de Apel București.

Pronunțată azi, 14.12.2020, prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

PREȘEDINTE,
ADELA-COSMINA BODEA

GREFIER,
SORIN COMAN

05.07.2023 ROMANIA
CURTEA DE APPEL BUCUREȘTI
SECȚIA 8 - *Cercetare penală*
Prezenta copie, fiind conformă cu originalul aflat
în dosarul acestei instanțe Nr. 6654/2/2019
se legalizează de noi.

GREFIER ȘEF,
Red./teh. C.A.B./4 ex.

S-a anulat chitanța/foaia de vârsământ Nr.
în sumă de lei

Definitivă
la 28.12.2021